

การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

Participation of Stakeholder in educational management of schools under
The secondary educational service area office 22

เพ็ญประภา สมพงษ์¹ ดร.สุรัตน์ ดวงชาตอม² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์³
Phenprapha Somphong¹ Dr. Surat Duangchatom² Asst. Prof. Dr. Vijitra Vonganusith³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ขนาดของสถานศึกษา ระดับการศึกษา และจังหวัดที่ตั้งสถานศึกษาของผู้มีส่วนได้เสีย 3) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ประจำปีการศึกษา 2562 จำนวน 353 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) จំแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 65 คน ครูผู้สอน จำนวน 158 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 130 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประมาณค่า คือ การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่น .987 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเท่ากับ 0.447 - 0.852 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล t-test, F-test (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า

1. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ที่มีสถานภาพตำแหน่งแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การจัดการศึกษา, การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

¹ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

¹Master of Education Program in Educational Administration Sakon Nakhon Rajabhat University

²อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

²Course teacher in Master of Education Program and Doctor of Philosophy Program in Educational Administration Program Sakon Nakhon Rajabhat University

³อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

³Course teacher in Master of research of Curriculum and Instruction and Doctor of Philosophy Program in research of Curriculum and Instruction Sakon Nakhon Rajabhat University

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: เพ็ญประภา สมพงษ์, Phenpraphasosai@gmail.com

รับเมื่อ 16 เมษายน 2563 แก้ไข 7 พฤษภาคม 2563 ตอกรับ 9 พฤษภาคม 2563

3. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ที่มีขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

5. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ที่มีจังหวัดแตกต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนรายด้าน พบว่าด้านการติดตามและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยจังหวัดนครพนมมีระดับความคิดเห็นมากกว่าจังหวัดมุกดาหาร

6. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการ ศึกษา ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จำนวน 3 ด้าน ได้แก่

6.1 ด้านการดำเนินงาน สถานศึกษาควรคัดสรรบุคคลที่มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ มีความตั้งใจ ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

6.2 ด้านการติดตามประเมินผล สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วมตามบทบาทอำนาจหน้าที่ หรือกำหนดขอบเขตหน้าที่การติดตามประเมินผลให้ชัดเจน

6.3 ด้านการรับผลประโยชน์สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรม โครงการที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับ ความต้องการของชุมชน สังคม และทุกภาคส่วน

ABSTRACT

The purposes of this research aimed to: 1) examine stakeholder participation in educational management in schools under the Secondary Educational Service Area Office 22 (SESAO 22); 2) compare the level of stakeholder participation in educational management in schools under the SESAO 22, classified by positions, school sizes, educational level and provinces; 3) establish the guidelines for developing stakeholder participation in educational management in schools under the SESAO 22. The sample, obtained through multi-stage sampling, were 65 administrators, 158 teachers, and 130 member of school board committee, yielding a total of 335 participants from schools under the SESAO 22 in the academic year 2019. The research instrument for data collection was a rating scale questionnaire containing stakeholder participation in school educational management with the reliability of .987 and the discriminative power ranging from 0.447 to 0.852. The statistics for data analysis were percentage, mean and standard deviation. The hypothesis testing was done through t-test and One-Way ANOVA.

The findings were as follows:

1. Stakeholder participation in school educational management under the SESAO 22 as a whole was at a high level.

2. Stakeholder participation in school educational management under the SESAO 22, as perceived by participants from different positions, as a whole and each aspect showed statistical significance at .01 level.

3. Stakeholder participation in school educational management under the SESAO 22, as perceived by participants from different school sizes, as a whole and each aspect was not different.

4. Stakeholder participation in school educational management under the SESAO 22, as perceived by participants from different educational level, as a whole and each aspect was not different.

5. Stakeholder participation in school educational management under the SESAO 22, as perceived by participants from different provinces, as a whole was not different. As for each aspect, differences were found statistically significant at the .05 level in terms of monitoring and evaluation aspect. Participants from Nakhon Phanom province perceived the said variables more than those in Mukdahan province.

6. The guidelines for developing stakeholder participants in school educational management under the SESAO 22 involved three aspects:

6.1 In terms of operations, schools should focus on ensuring a selection of individuals who understand the roles and responsibilities in the organization, and demonstrate a willingness to participate in educational management.

6.2 In terms of monitoring and evaluation, schools should provide opportunities for participation in accordance with roles and authorities or clearly defined scopes of duties for monitoring and evaluation.

6.3 In terms of school benefit received, schools must conduct useful activities and projects responding to the needs of communities, societies and all sectors.

Keywords: Educational Management, Stakeholder Participation

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กได้รับการดูแลและพัฒนา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริม และสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วม ในการดำเนินการด้วย และพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กำหนดความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษา คือให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง คือ เน้นการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นทุกภาคส่วน และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลัก คือ มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งสภาพการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ที่ผ่านมามีข้อจำกัดบางส่วนใหญ่ยังคงใช้แนวทางการมีส่วนร่วมแบบเดิม ๆ คือ มาร่วมประชุม ร่วมพัฒนากายภาพของโรงเรียนและบริจาคทรัพย์สินให้ การมีส่วนร่วมในฐานะหุ้นส่วนทางการศึกษายังมีน้อยมาก เพราะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเหล่านี้ ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ที่ต้องกระทำเพื่อพัฒนาสถานศึกษา การไม่เห็นความสำคัญต่อการพัฒนาด้านการศึกษา ขาดวิสัยทัศน์ที่ทันสมัยไม่ทันต่อโลกยุคปัจจุบัน และตัวผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเอง ยังขาดเจตคติที่ดีต่อสถานศึกษา ขาดความภาคภูมิใจ ความรักความหวงแหนต่อสถานศึกษาที่ตนเองมีบทบาทการมีส่วนร่วมหรือมีส่วนได้ส่วนเสียจากการจัดการศึกษา

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะการมีส่วนร่วมเป็นหลักการสำคัญของการพัฒนาที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่แท้จริงและยั่งยืน ซึ่งการศึกษา เป็นกระบวนการสำคัญที่จะพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ที่ช่วยให้การดำรงชีวิตใน สังคมเป็นไปอย่างสงบสุข ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการเข้ามามีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษาของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ให้เป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษา

ของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองความมุ่งหวังของสังคมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพในการจัดการศึกษาต่อไป

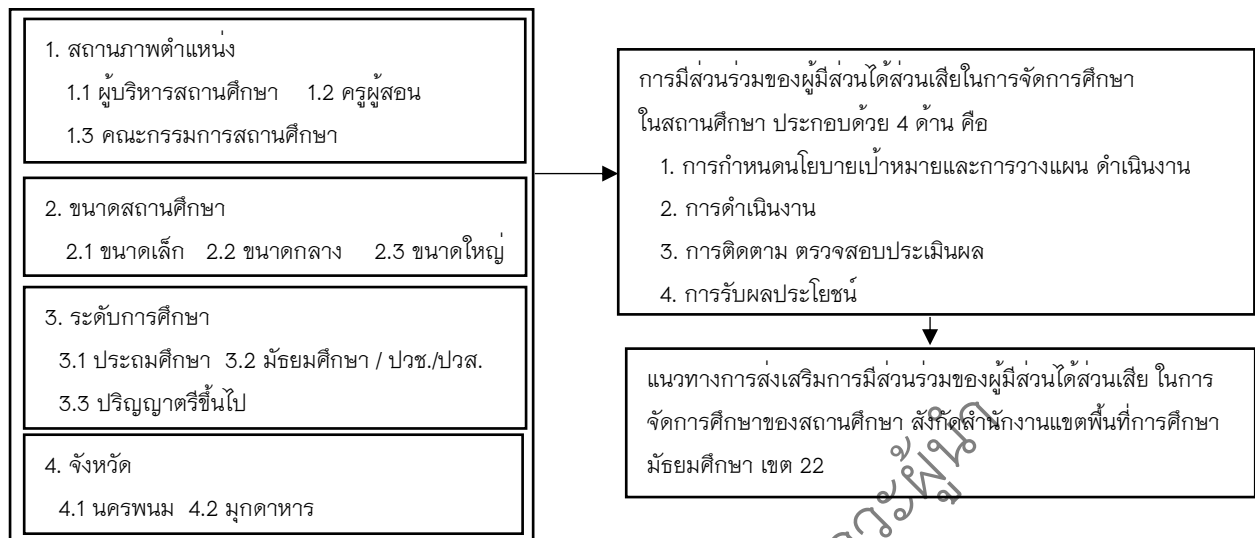
คำถามการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 อยู่ในระดับใด
2. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา ในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 แตกต่างกัน หรือไม่อย่างไร
3. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 แตกต่างกัน หรือไม่อย่างไร
4. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 แตกต่างกัน หรือไม่อย่างไร
5. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จำแนกตามจังหวัดของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 แตกต่างกัน หรือไม่ อย่างไร
6. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา
4. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยจำแนกตามระดับการศึกษาของผู้มีส่วนได้เสีย
5. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยจำแนกตามจังหวัด คือ จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร
6. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 81 คน ครูผู้สอน 3,142 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 975 คน รวมทั้งสิ้น 4,198 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ในปีการศึกษา 2562

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็น ผู้บริหารสถานศึกษา 65 คน ครูผู้สอน 158 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 130 คน รวมทั้งสิ้น 353 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบรายการ (Check List) ประกอบด้วย สถานภาพตำแหน่ง ขนาดของสถานศึกษา ระดับการศึกษา และเขตพื้นที่จังหวัดที่สถานศึกษาตั้งอยู่

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ผู้วิจัย นำแบบสอบถาม การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาไปทดลองใช้ กับสถานศึกษา จำนวน 5 แห่ง จำนวน 50 ชุด พบว่า ด้านการกำหนดนโยบายและวางแผนงาน มีค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.652 - 0.830 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.958 ด้านการดำเนินงาน มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.447 - 0.829 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.967 ด้านการติดตามและประเมินผล มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.749 - 0.852 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.964 และด้านการรับผลประโยชน์ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.627 - 0.724 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .852

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ค่าเฉลี่ยร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่า t (t-test) แบบ Independent Samples การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One way ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 อยู่ในระดับมาก
  - 1.1 ด้านการกำหนดนโยบายและวางแผนงาน พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยรวมอยู่ในระดับมาก
  - 1.2 ด้านการดำเนินงาน พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยรวมอยู่ในระดับมาก
  - 1.3 ด้านการติดตามประเมินผล พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยรวมอยู่ในระดับมาก
  - 1.4 ด้านการรับผลประโยชน์ พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่มีสถานภาพตำแหน่งแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน
4. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน
5. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ที่มีจังหวัดแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน
6. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการดำเนินงาน ด้านการติดตามประเมินผล และด้านการรับประโยชน์

อภิปรายผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งด้านการกำหนดนโยบายและการวางแผน ด้านการดำเนินงาน ด้านการติดตามประเมินผล และด้านการรับประโยชน์ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นกลุ่มที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งทางตรงและทางอ้อม อาทิ การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพบริบทของสถานศึกษา แสดงความคิดเห็นในการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ การกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล การจัดการศึกษา รวมถึงการนำโครงการมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และชุมชน สังคม สอดคล้องกับการศึกษาของ ชินญารัตน์ อรรถนิมาตร์ (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น เขต 2 จำแนกตามเพศและขนาดของสถานศึกษาที่สังกัด ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2559 ผลการวิจัย พบว่า 1) ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน มีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาณพ แสงงาม (2557, บทคัดย่อ) ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และการบริหารงานบุคคลคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านงบประมาณแตกต่างกัน ส่วนด้านวิชาการ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไม่แตกต่างกัน

2. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ของผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจาก บทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความแตกต่างกัน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่ บริหารงาน เป็นผู้นำทางวิชาการ เป็นผู้อำนวยการความสะอาด ประสานความร่วมมือกับชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา และส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล (ศศิธรดา แพงไทย, 2559, หน้า 9 - 11) บทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนในการจัดการศึกษา คือ จัดการเรียนการสอน จัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน พัฒนากระบวนการเรียนการสอน ที่มีประสิทธิภาพ จัดทำวิจัยใน ชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา คือ กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตลอด และให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ดังนั้นจึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั้นมีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ ปรัชญาภรณ์ โปทา (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านเขาตะแบก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 3 การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา รายได้ และอาชีพ กลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตบริการโรงเรียนบ้านเขาตะแบกจำนวนทั้งสิ้น 333 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบ สอบถาม โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามวุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 4) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 5) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามอาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านการบริหารงานบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษาทุกแห่งมีผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบการบริหารงานของสถานศึกษาที่มีโครงสร้างการบริหารงานตามกฎหมายที่มีขอบข่ายภารกิจที่กำหนด ซึ่งการแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาเป็นไปตามกฎกระทรวงและระเบียบที่คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษากำหนด ซึ่งจะแบ่งเป็นกลุ่ม หรือฝ่าย หรืองาน ตลอดจนกำหนด อำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วน จะต้องครอบคลุมขอบข่ายและภารกิจของสถานศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ดังนั้นแม้ว่าขนาดของสถานศึกษาจะแตกต่างกัน แต่ด้วยขอบข่าย ภารกิจที่ทุกสถานศึกษาต้องปฏิบัติตามโครงสร้างที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด จึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับการศึกษาของ ศุภรัตน์ ชำนิธุระการ (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ระหว่างสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จำนวน 120 คน ผลการวิจัยพบว่า

- 1) การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก
- 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาที่มีสถานภาพต่างกั้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกั้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน

4. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีระดับการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากด้วยจำนวนของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีระดับการศึกษาที่มีความถี่แตกต่างกันมาก ดังนี้ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาอยู่ในระดับ ประถมศึกษา มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.27 ระดับมัธยมศึกษา ปวส./ปวช. มีจำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 24.08 และปริญญาตรี ขึ้นไป มีจำนวน 260 คน คิดเป็นร้อยละ 73.65 ซึ่งเห็นได้ว่าจำนวนของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ขึ้นไป ดังนั้นจึงส่งผลให้ระดับการมีส่วนร่วม ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมจึงไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ มุฮัมหมัดนาซีรีน โตะลู (2558, หน้า 117) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดปัตตานี กล่าวถึงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ พบว่า 1) ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ที่เป็นเพศหญิงกับเพศชายมีส่วนร่วม โดยรวมไม่แตกต่างกัน 2) ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาที่มีอายุต่างกั้มีส่วนร่วม โดยรวมไม่แตกต่างกัน 3) ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกั้มีส่วนร่วม โดยรวมไม่แตกต่าง 4) ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาที่มีอาชีพต่างกั้มีส่วนร่วม โดยรวมไม่แตกต่างกัน 5) ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาที่มีรายได้ต่างกั้มีส่วนร่วม โดยรวมไม่แตกต่าง

5. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จำแนกตามจังหวัด ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีระดับการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ทุกสถานศึกษาเป็นนิติบุคคลมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่ทำให้สถานศึกษามีอิสระมีความเข้มแข็งในการบริหาร เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและสอดคล้องกับความต้องการ

ของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น โดยมีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาทั้งทางด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้ ระดับความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษานั้นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปารีชาติ สุนทร (2560, หน้า 85) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ได้อธิบายผลการเปรียบเทียบผลการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ที่ตั้ง และผลการทดสอบ ระดับชาติ โดยพบว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดปทุมธานี และสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดสระบุรี ในภาพรวมมีระดับ การมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (2556, หน้า 2 อ้างถึงใน สอนนารินทร์ ปัทม, 2559) กล่าวว่า ความหลากหลายของสถานศึกษามีความแตกต่างกันทั้งขนาดของสถานศึกษา จำนวนนักเรียน จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนลักษณะทางภูมิศาสตร์และวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น ทำให้สถานศึกษาเกิดความไม่คล่องตัวในการบริหาร ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ทั้ง 4 ด้านนั้น คือ ด้านการกำหนดนโยบายและวางแผนงาน ด้านการดำเนินงาน ด้านการติดตามและประเมินผล และด้านการรับผลประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยเห็นว่า สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ควรส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับที่มากที่สุด เพราะการจัดการศึกษามีความสำคัญและความจำเป็นอย่างมาก ต่อสถานศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษา

1.2 จากผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 พบว่า ครูผู้สอน มีความคิดเห็นน้อยกว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและ คณะกรรมการสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ดังนั้นผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วมตามบทบาทอำนาจหน้าที่ และให้ความ ไว้วางใจในการเข้ามามีส่วนร่วมของครูผู้สอนด้วย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรทำวิจัยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ในระดับภาค

2.2 ควรทำวิจัยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาในขอบข่ายงานที่กว้างขึ้น คือ การนำขั้นตอนการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้านนี้ไปศึกษาในขอบข่ายงานการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงาน วิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป และการบริหารงานงบประมาณ

2.3 ควรศึกษาการวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่ไปกับการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อค้นหาสาเหตุของปัญหาและอุปสรรค ของการมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษากับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อยกระดับการศึกษาให้สูงขึ้น

2.4 ควรศึกษารูปแบบกระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในชุมชน ที่เป็นรูปแบบใหม่ ในการจัดการศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมากขึ้น เพื่อแสวงหารูปแบบ ที่หลากหลายที่จะเป็นทางเลือกในการจัดการศึกษาให้ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ประชาชน และชุมชน รวมถึงผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และแก้ไขเพิ่มเติม. เข้าถึงได้จาก <https://person.mwit.ac.th/01-Statutes/NationalEducation.pdf>. 2 สิงหาคม 2562.
- ชินญารัตน์ อรรถนิมาตร์. (2559). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปรัชญาภรณ์ โปทา. (2559). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านเขาตะแบก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปาริชาติ สุนทร. (2560). การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. ค.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- มาณฑุ แสงงาม. (2557). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2. วารสารทางอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา.
- มุฮัมหมัดนาซีรีน ไต้ะลู. (2558). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ศศิธรดา แพงไทย. (2559). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารวิชาการ, 6(1); 9 – 11.
- ศุภรัตน์ ชานิธระการ. (2558). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12. วารสารวิชาการ, 5(15); 149–150.
- สอนนารินทร์ ปัทม. (2559). ปัจจัยการบริหารงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 5(18), 186–195.